

D'esquerra a dreta, Palmira Castellano, portaveu de la Plataforma en Defensa de la Llei de Dependència, Mercedes Sanchis i Maria Núñez, que també

“No volem caritat, tenim drets i volem que s'apliquen”

Són familiars de persones amb diversitat funcional. Estan acostumades a batallar diàriament amb les dificultats, i a afegir-hi també optimisme i estima. Totes tres, Palmira Castellano, Maria Núñez i Mercedes Sanchis, formen part de la Plataforma en Defensa de la Llei de Dependència.

No és estrany que hi hagi una plataforma per a defensar una llei? PALMIRA CASTELLANO: És que quan esperàvem l'aplicació de la llei, vam veure que l'administració trigava molt a respondre. Les notícies de la premsa eren diverses. No enteníem allò del silenci administratiu negatiu, sabíem que havien passat més de nou mesos i a la majoria no ens havien respost... I aleshores vam conèixer més gent i vam veure que els professionals del treball social tenien els mateixos problemes que

nosaltres. Ens vam reunir per veure què fallava i va sorgir la idea de formar la plataforma per intentar que la llei s'aplicara correctament ací. Després vam descobrir que ja hi havia plataformes a Alacant i en algunes altres bandes i ens vam unir tots. I s'hi van afegir també associacions de veïns, de jubilats... Perquè cal ser conscient que, de dependents, en podem ser tots. Aquesta llei afecta tothom.

—Quines passes cal fer per aconseguir una prestació a l'empara d'aquesta llei?

P. CASTELLANO: Primer has de presentar la sol·licitud i adjuntar-hi els documents que et demanen: informe mèdic, empadronament, la incapacitat de la persona, si la té... Aleshores, se suposa que l'administració ho estudia i un valorador d'AVAPSA ve a casa teua, et fa uns tests i et dona una puntuació.

MERCEDES SANCHIS: I cal tenir present que el qüestionari que porta aquesta gent és molt tancat. En el meu cas, van venir a casa i li preguntaven al meu germà, que té una discapacitat intel·lectual del 75%: “T'afaites? Tu sol? T'arregles tu sol?” I ell deia que sí, perquè té l'estímul personal i familiar que tot ho fa sol, però en realitat necessita 24 hores una persona al costat que en tinga cura i que vigile les tasques mínimes, que estiga atenta que no es posarà un abric de llana a l'estiu, per exemple. I tampoc no hi ha un suport professional: els d'AVAPSA són persones que es presenten de cop i no saps ben bé d'on han eixit. Hi ha casos, a més, en què han anat als centres de dia o d'ocupació, en compte de les cases, encara que la llei diga que s'ha de valorar l'entorn.

en formen part. Totes tres coincideixen a recordar-nos que, "de dependents, en podem ser tots".

P. CASTELLANO: Han trobat més fàcil d'anar al centre i valorar de cop les trenta o quaranta persones que hi haja. A les quals, per cert, els han donat després la prestació que de fet ja tenien.

MARIA NÚÑEZ: Han pensat: "Ei, que hi ha negoci!" Perquè el govern valencià diu: "El pressupost i les ajudes que envia el govern central, ho aplique a les places de residència i als bons que ja existien, com si m'ho hagueren demanat via llei de la dependència, arreplegue aqueixos diners que no tenia per als serveis que ja donava i el pressupost que tenia per a serveis socials me'l fique a la butxaca.

P. CASTELLANO: A més, no s'han creat realment centres de dia. La majoria són d'associacions (moltes de les quals, formades pels pares fa anys perquè els fills tingueren un local on pogueren anar). La majoria depenen econòmicament de la conselleria. I hi ha hagut una espècie de xantatge: estigueu calladets que, si no, no arribaran les subvencions. De fet, n'hi havia molts que al maig encara no les havien rebudes, i funcionaven com podien, amb els fons que havien arreplegat de rifes i més. Això també és molt seriós.

M. SANCHIS: Precisament cal contextualitzar la creació d'AVAPSA en una situació de política social inexistent. O que pretén eliminar la que hi ha. D'una banda, estrangulen les entitats sense ànim de lucre i, d'una altra, financen via llei de la dependència el que ja existia.

M. NÚÑEZ: A més, la falta de professionalitat del personal que tracta aquest

tema és patètica. Jo crec que amb AVAPSA han volgut ensarronar dient: "Creem una empresa perquè tot anirà més àgil que amb els funcionaris", però que la intenció no confessada ha estat una altra: que s'hi col·locara un munt de gent i fer miques l'àmbit professional, tota la xarxa de treballadors socials. Cal circumscriure-ho al deteriorament dels serveis socials a la Comunitat Valenciana.

P. CASTELLANO: És que ací, els darrers anys, s'ha invertit molt poc en serveis socials públics. A la ciutat de València hi ha el mateix nombre de centres de serveis socials que fa vint anys. I amb el mateix nombre de professionals. Per a nosaltres és molt important que la gestió es faça a través dels serveis socials públics —amb mitjans, és clar—, perquè de vegades les empreses privades i algunes associacions tendeixen a confondre-ho amb caritat. Nosaltres no volem caritat, tenim drets i volem que s'apliquen.

—Com continua el procediment, un cop AVAPSA fa el test?

P. CASTELLANO: S'uneix a un informe que fa el treballador dels serveis socials municipals, que normalment també ha de venir a casa i fer una valoració de l'entorn social, econòmic, etc. Després se suposa que amb aquesta informació et donen un grau i un nivell (hi ha tres graus i cada grau té dos nivells) i que t'arriba el reconeixement de la situació de dependència. Si ja tens la resolució, sols has de rebre encara una carta de la conselleria que et torna a demanar documentació.

I després la treballadora o el treballador social del centre municipal et fa una proposta dels serveis que et pot oferir segons el cas i la situació de cada persona. Aquesta proposta, que pots negociar amb ells i que és el pre-PIA [programa individualitzat d'atenció], la tornen a enviar a la conselleria. I t'ho aproven o no. I finalment ja t'arriba la resolució que et diu què et correspon.

—Quant triga, tot plegat?

P. CASTELLANO: Uns dos anys. I també pot ser que t'arribe la resolució i que no hi haja el servei que t'ofereixen perquè hi haja llista d'espera. Et pots trobar amb una llista d'espera de dos anys més.

M. NÚÑEZ: Segons la llei, des que envies la sol·licitud fins que tens una resolució i la proposta de PIA, han de passar com a màxim nou mesos (com a màxim, eh?, perquè el procediment són sis mesos però hi ha un "com a màxim" de nou). I encara hi ha gent del 2007 que no té resolució de PIA! I, a sobre, què és l'últim que es dona des de la conselleria i que els va molt bé amb tot això de la crisi? Les prestacions vinculades al servei.

—Què vol dir, això?

M. NÚÑEZ: Doncs que et donen allò que la gent gran anomena *la pagueta*: 300 euros, 500, i amb això t'arregles.

M. SANCHIS: I resulta que hi ha gent que, per la situació de crisi, renuncia a la plaça al centre d'ocupació i s'acull a l'ajuda econòmica. On és la protecció del discapacitat, en aquest cas? El deixen a casa plegat de braços i tan tranquils?

PRATS I CAMPS

“Si hi ha diners per als grans esdeveniments també n’hi pot haver per als dependents.”

P. CASTELLANO: Com a associació, això ens preocupa, perquè quan la persona és en un centre hi ha, més o menys, un control. Però si poses una persona que no es pot defensar, que no es pot explicar, tancat a casa i no en portes cap seguiment... On és l'autonomia personal de què parla la llei?

M. NÚÑEZ: I aquí és on juga la qüestió de les incompatibilitats. Una persona dependent no ho és tan sols durant les hores que és al centre, sinó, és clar, les 24 hores del dia. Però aquí, que és l'única comunitat on passa això, sembla que no: si tens un centre de dia et prenen l'ajut personal.

—**Fan triar?**

M. NÚÑEZ: Sí. I no té sentit que dones un entrepà a un dependent, però que no l'ajudes a menjar-se'l.

M. SANCHIS: La incompatibilitat és una il·legalitat. Si em permets un apunt personal, et diré que la meua mare va morir d'una ELA [esclerosi lateral amiotròfica], que és una malaltia degenerativa molt paralitzant. I llavors em vaig adonar que li pot passar a qualsevol, que de cop i volta et pot afectar directament o indirectament, una malaltia com aquesta. O un accident de trànsit. Crec que no hi ha consciència per part dels qui ens administren, que és un

problema que afecta tothom. D'ací ve la importància de la llei. I d'aconseguir que es compleixa. Sé que les persones amb discapacitat psíquica no són un plat d'interès per als polítics perquè no voten, però se'ls ha d'insistir que és una llei que ha de funcionar per al benestar de tots.

P. CASTELLANO: És que resulta que pel fet de ser valencians tenim menys drets i menys serveis que si fórem d'una altra banda i no ho acabem d'entendre.

M. SANCHIS: I després hi ha aquesta espècie de llenguatge *macro*: insisteixen que la culpa és de Zapatero, diuen que no envia diners i no tenen la vergonya (no: si en tingueren, no passaria tot això que veiem), no tenen la valentia de dir: “Doncs sí, ens gastem els diners on volem.” Pensem que si hi ha diners per a grans esdeveniments també n’hi pot haver uns quants per als dependents.

M. NÚÑEZ: Un exemple de desinformació: a Canal 9 entrevistaren Cotino [aleshores conseller de Benestar Social] quan vam fer la manifestació en què, entre més qüestions, demanàvem la seua dimissió. I què va dir? Que sí, que cal manifestar-se perquè el govern de Zapatero no entra els diners! No digué que en els primers sis mesos de l'any han deixat d'ingressar de l'estat més de

trenta milions perquè no li han presentat resolucions, no...

—**En algun escrit de la plataforma parreu d'un boicot a la llei...**

P. CASTELLANO: Què pensaries si l'administració et fera anar deu vegades a fer cues per portar papers que ja has dut? Això és un boicot: ells mateixos et diuen que no tenen recursos per a donar la prestació... Ja et desanimen d'entrada. I després no t'informen correctament.

M. NÚÑEZ: Quan el senyor Cotino era el responsable de l'aplicació de la llei, en una reunió amb treballadors de la dependència, a Alacant, els va dir que què feien, d'informar la gent que si no es complien els terminis havien de presentar un recurs. Segons Cotino, havien de tenir clar que treballaven per a la conselleria i, si no, que se n'anaren.

M. SANCHIS: És l'opacitat, sí. A més, de vegades no entens què pretenen. En el nostre cas, ens van donar la PIA i ens van dir “signe ací”. Al meu pare, de 83 anys, li van exigir que, en signar-ho, hi posara “conforme”. Ell no ho volia fer, perquè allò que li donaven per al meu germà, de fet, ja ho tenia feia trenta anys: ho havia aconseguit batallant (només t’he de dir que vam arribar fins al Suprem). Però el van amenaçar que si no ho signava, l'any següent el meu germà no tindria la plaça al centre. I ho va signar. I aquella senyora hi va escriure, al damunt, “conforme”. I ell, pobret, va venir a casa desfet.

—**Com us sentiu, amb tants d'entrebancs?**

M. SANCHIS: Et generen una sensació de desamparança que és difícil de descriure. Perquè no s'ha d'oblidar que tot això ara és un problema afegit al que ja teníem. La situació dels nostres familiars cal viure-la amb molt d'optimisme, i així ho fem, o ho intentem, però de fet és un problema: tenim una càrrega addicional a la vida diària. I quan arriba aquesta llei dius: “Veig una llum al final del túnel, tinc un suport.” Però et trobes que has d'anar barallant-te, exigint, buscant-te com pots els recursos jurídics... I de vegades la situació es complica... perquè a casa, per exemple, a més del meu germà dependent, que n'ha estat tota la vida, ara hi tenim el pare, que ja té un grau de dependència. No ho hem tramitat perquè ens fa pànic tornar-nos a ficar en l'embolic.

Núria Cadenes